

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	501	18/04447-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
54/18	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2016 - 2019	10.12.2018

Høring - kirkeordning for Den norske kirke

Vedlegg:

hoeringsbrev-kirkeordning-200918
hoeringsdokument---kirkeordning-endelig
kirkeordning-regelutkast-endelig
kirkeordningen_lovspeil_2018

Saksorientering

Kulturdepartementet sendte høsten 2017 ut et forslag til trossamfunnslov for alle tros- og livssynsamfunn i Norge. Det er ventet at denne loven skal behandles i Stortinget våren 2019.

Med forslaget om ny trossamfunnslov følger også at kirkeloven skal oppheves. I dag regulerer kirkeloven de viktigste myndighetsforhold innen Den norske kirke. Kirkerådet sender her ut et forslag til bestemmelser som skal erstatte kirkeloven når denne oppheves. Disse bestemmelser er ikke ment å medføre endringer i dagens ordninger. Forslaget til trossamfunnslov forutsetter at kirken selv gir nærmere regler i en kirkeordning som fastsettes av Kirkemøtet.

I Sør-Hålogaland bispedømmeråds møte 13. november ble saken behandlet i en åpen samtale uten at det ble fattet vedtak. Innspill fra samtalen er tatt inn i denne saksutredningen og forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømme vedtar følgende uttalelse som svar på den utsendte Høring om kirkeordning for Den norske kirke:

Generelle betraktninger:

Kirkeordning for Den norske kirke skal være overordnet og bør være nøktern og klart begrenset med hensyn til hvor detaljerte bestemmelser den skal gi.

I det utsendte høringsbrevet sies:

«Med forslaget om ny trossamfunnslov følger også at kirkeloven skal oppheves. I dag regulerer kirkeloven de viktigste myndighetsforhold innen Den norske kirke. Kirkerådet sender her ut et forslag til bestemmelser som skal erstatte kirkeloven når denne oppheves. Disse bestemmelser er ikke ment å medføre endringer i dagens ordninger.»

Sør-Hålogaland bispedømmeråd ønsker å påpeke noen utfordringer rundt det å skulle ta stilling til en kirkeordning som skal gjelde fra det tidspunkt da dagens lov avløses av en ny. Den endelige ordlyden i ny lov er fortsatt ikke vedtatt. Dagens gjeldende kirkelov har hjemler som definerer kirkelig fellesråd og dets oppgaver. Dette har nær sammenheng med måten Den norske kirke finansieres på, noe som også er bestemt gjennom kirkeloven. Det vurderes som lite sannsynlig at ny trossamfunnslov i sin endelige form vil ha bestemmelser om kirkelig fellesråd. Det er også usikkert om ordningen med delt finansiering videreføres. På denne bakgrunn kan det virke uheldig om en nå vedtar en kirkeordning som i stor grad legger til grunn at dette forblir uendret.

Situasjonen er nå slik at vi i dag har gjeldende kirkelov å forholde oss til. Dersom ny lov legger andre premisser må kirkeordningen tilpasses gjennom en revisjon etter at ny lov er klar.

Begrepet «lek kirkelig tilsatt» brukes i flere av paragrafene om kirkelig tilsatte som ikke er prester. Det kan oppfattes som misvisende å omtale medarbeidere i vigslede stillinger som «leke», og en bør derfor søke å finne et bedre begrep.

Kommentarer til de enkelte kapitler og paragrafer i forslaget

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

§ 1. Den norske kirkes læregrunnlag

Her savnes en formulering som beskriver hva som er formålet med å ha en kirkeordning (jfr. §1 i dagens kirkelov). En slik formulering kan evt. være en egen paragraf eller et punkt under §1.

§ 2. Den norske kirke som del av den verdensvide kirke

Denne paragrafen er helt ny, og Sør-Hålogaland bispedømmeråd gleder seg over at det foreslås en egen paragraf som understreker Den norske kirke som en del av en verdensvid kirke. Forslaget støttes.

§ 4. Den norske kirkes oppdrag

Det å «forkynne evangeliet og forvalte sakramentene» oppfattes som konkrete handlinger mens formuleringen «utøve nestekjærlighet» gjenspeiler mer en holdning eller et sinnelag. Sør-Hålogaland bispedømmeråd foreslår derfor følgende endring (forenkling) av første setning:

Den norske kirke skal forkynne evangeliet i ord og handling og forvalte sakramentene.

§ 7. Samisk kirkeliv

Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke.

Denne paragrafen er helt ny. Sør-Hålogaland bispedømmeråd setter pris på at dette er tatt med.

I deler av landet som er definert som samiske språkforvaltningsområder er det viktig at en får ordninger som sikrer samisk representasjon i de demokratisk valgte kirkelige råd og utvalg. Det virker forståelig at dette ikke er foreslått direkte inn i kirkeordningen, men det må tas inn ved en revidering av kirkevalgreglene.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

§ 9. Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer
Siste ledd.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd støtter det som står om kategorialmenigheter. Når det gjelder valgmenigheter er en mer betenkt til om dette bør innføres som varige ordninger.

§ 11. Tilhørighet og medlemskap

Annet ledd:

«Den norske kirke anser barn som tilhørende kirken når en eller begge foreldre er medlem.» Sør-Hålogaland bispedømmeråd finner denne setningen uheldig. Det å anse barn som tilhørende vil høyst sannsynlig forutsette en eller annen form for registrering. En kan da få inntrykk av at Den norske kirke tar seg til rette ved å registrere personer som ikke selv (eller foreldre) har bedt om å bli det. Kan en i stedet tenke seg at dette kan formuleres som en invitasjon?

§ 12. Registrering i Den norske kirkes medlemsregister

Første ledd.

Her gjenspeiles noe av samme problemstilling som kommentert under § 11. Leddet bør tilpasses ut fra hva som blir endelig ordlyd i § 11 annet ledd (evt. strykes).

§13. Medlemskap i kirken

Annet ledd.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd er ikke enig i forslaget om at overføring av medlemskap til annet sokn kan avgjøres lokalt.

Det bør helt klart være åpning for at en kan søke om overføring til annet sokn når det er tungtveiende grunner til det. Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener dagens bestemmelse i Kirkelovens § 4 bør videreføres i kirkeordningen, og foreslår at § 13 annet ledd erstattes med følgende:

«I særlige tilfelle kan biskopen etter søknad fra vedkommende menighetsråd samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i.»

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

§ 15. Soknets organer

Som nevnt innledningsvis under generelle betraktninger er kirkelig fellesråds rolle nært knyttet til den delte finansieringsmodellen. Dersom ny lov om tros- og livssynssamfunn legger opp til en annen måte å finansiere kirkens virksomhet på, vil dette ha betydning for kirkelig fellesråd. En bør derfor unngå at kirkeordningen som nå skal vedtas låser seg for mye på dette området.

§ 23, 24 og 25.

Viser her til det som er sagt om kirkelig fellesråd under § 15 og generelle betraktninger.

Kapittel 4. Kirker

§ 30. Betaling for bruk av kirken mv.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd oppfatter begrepet «annen oppbyggelse» som noe uklart og vanskelig å forholde seg til. Foreslår derfor følgende endring av første setning:

«For benyttelse av kirken til gudstjenester og det som knyttes til gudstjenesteliv tas det ikke betaling.»

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

Det er ikke foreslått at bestemmelser om Mellomkirkelig råd tas inn i kirkeordningen. Dette begrunnes med at Kirkerådet foreslår å endre Mellomkirkelig råds status til et fagutvalg. Sør-Hålogaland bispedømmeråd ønsker i denne sammenheng å understreke betydningen av at dette fagutvalget velges demokratisk og at det blant annet legges vekt på geografisk balanse.

§ 32. Bispedømmerådets sammensetning

Begrepet «lek kirkelig tilsatt», jfr. innledende kommentarer.

§ 37. Kirkerådets sammensetning

Begrepet «lek kirkelig tilsatt», jfr. innledende kommentarer.

§ 44. Ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Sør-Hålogaland bispedømmeråd finner det svært gledelig at ungdomsdemokratiet formaliseres gjennom en egen paragraf i kirkeordningen.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 45. Rett og plikt til å delta i møte

Det kan oppfattes vanskelig å definere hva som er gyldig forfall.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd finner det naturlig at kirkens valgte organer praktiserer dette på samme måte som norske kommuner. Kommunelovens § 40 har generelle bestemmelser om dette som enkelte kommuner (f.eks. Kristiansund) har utdypet på følgende måte:

«Gyldig forfall skal kunne innfris med et visst rimelig skjønn, men kriteriene for gyldig forfall er strenge. Ansvarer ligger i stor grad hos det enkelte organs leder. En bred definisjon av begrepet gyldig grunn kan medføre en direkte uthuling av møteplikten. Foruten å være direkte lovstridig vil dette selvsagt kunne medføre alvorlige problemer for organets saksbehandling og beslutningsdyktighet.

Eksempler på gyldig forfall er sykdom, uoppsettelig arbeid som forretningsreiser, og store familiebegivenheter som bryllup, jubileer og begravelser. Møter i andre utvalg er ikke godkjent forfallsgrunn til bystyret og hovedutvalg, unntaket er møter i utvalg på høyere nivå som Fylkestinget eller Stortinget.

Gyldig forfall er omstendigheter som fører til at vedkommende ikke uten fare for helbred eller velferd, eller uten å forsømme viktige eller uoppsettelige forretninger eller plikter, kunne ha møtt.

Eksempler på ugyldig forfall er fritidsaktiviteter og mindre familiebegivenheter.

Forfall protokolleres.»

§ 47. Adgang til å oppstille vilkår om medlemskap i Den norske kirke for tilsatte og ombud

Sør-Hålogaland bispedømmeråd ser klare betenkeligheter med å gjøre det enklere å inneha stillinger i Den norske kirke uten å være medlem slik paragrafens 2. ledd legger opp til. En foreslår derfor at Kirkelovens § 29 videreføres i kirkeordningen:

«Kirkelig tilsatte og ombud skal være medlem av Den norske kirke. Det kan dispenseres fra kravet når særlige grunner tilsier det etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.»